

Azərbaycanda həyata keçirilən aqrar islahatlar kənd təsərrüfatında müsbət nəticələrin əldə olunmasına geniş imkan yaradıb.

Xüsusilə bir zaman unudulmuş, geridə qalmış sahələrin yenidən dirçəldilməsi ardıcıl inkişafa təkan verib. Prezident İlham Əliyevin pambıqçılığın, tütünçülüyn, çəltikçiliyin, çayçılığın və kənd təsərrüfatının digər sahələrinin inkişafı ilə bağlı imzaladığı sərəncamlara uyğun aparılan genişmiqyaslı işlər getdikcə öz bəhrəsini daha çox göstərir.

Pambıqçılığın Azərbaycan qədim ənənələri var. Xalqımız pambıqçılıqla əsrlər boyu məşğul olub. Ancaq bu sahənin ən sürətli və uğurlu inkişaf dövrü Ulu Öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Əgər statistikaya nəzər salsaq görərik ki, Ulu Öndərin Azərbaycana birinci rəhbərliyi dövründə pambıq tədarükü bir neçə dəfə artıb. 1980-ci illərin əvvəllərində respublikada ildə 800 min - 1 milyon tona qədər pambıq tədarük edilib.

Ulu Öndər Moskvaya gəndən sonra Azərbaycanda bütün sahələrdə olduğu kimi, pambıqçılıqda da tənəzzül baş verdi. İldən-ildə pambıq sahələri kiçildirdi və bu proses son illərə qədər davam edirdi.

Müstəqilliyin ilk illərini də yaxşı xatırlayırıq. Bu illər çox ağır keçirdi, dərin siyasi, iqtisadi, hərbi böhran yaşanırdı. Bütün sahələr kimi, kənd təsərrüfatı da tamamilə dağıdılmışdı. Azərbaycan üçün ənənəvi olan pambıqçılıq, üzümçülük məhvə doğru gedirdi. Ancaq 1993-cü ildən sonra Ulu Öndərin rəhbərliyi ilə vəziyyət sabitləşməyə başladı. 1996-cı ildən artıq Azərbaycanda iqtisadi inkişaf başlamışdır.

Prezident İlham Əliyev bu inkişaf istiqamətini uğurla davam etdirərək kənd təsərrüfatında əsaslı dönüş yaratdı. Dövlət başçısı ölkə üçün ənənəvi olan bir çox sahələrin yenidən dirçəldilməsi istiqamətində bir sıra sərəncamlar imzaladı. O cümlədən "Azərbaycan Respublikasında pambıqçılığın inkişafına dair 2017-2022-ci illər üçün Dövlət Proqramı" qəbul edildi.

Azərbaycanda pambıq istehsalı üçün əlverişli təbii iqlim şəraitinin və ənənələrin mövcud-

İlham Əliyevin aqrar islahatları bəhrəsini verir

Pambıqçılığın inkişafı bir sıra digər sahələrin bərpasına da səbəb olub

luğu, emal sənayesinin xammala tələbatının yerli istehsal hesabına ödənilməsi imkanları, həmçinin pambıq və ondan hazırlanmış son məhsullar üzrə ixrac potensialı bu sahənin inkişaf etdirilməsi zərurətini yaratmışdır. Buna görə də ölkədə pambıqçılığın inkişafına xüsusi diqqət yetirilməsi aqrar siyasətin prioritet vəzifələrindən biri kimi müəyyən edilmişdir. Ölkənin iqtisadi potensialından daha səmərəli istifadə və ixrac yönümlü məhsul istehsalının təşviqi istiqamətində qəbul edilən sözügedən proqram pambıqçılıqda mühüm nəticələrin əldə olunmasına imkan vermişdir. Proqramın icrası pambıqçılıqda sahibkarlığın inkişafını sürətləndirmiş, regionlarda əmək ehtiyatlarından, təbii iqtisadi resurslardan daha səmərəli istifadə olunmasına, infrastrukturun müasirləşdirilməsinə və əhəlinin məşğulluğunun artmasına şərait yaratmışdır. Nəticədə aqrar sektorun strateji və ölkəyə valyuta gətirən mühüm

sahələrindən olan pambıqçılıq indi bir sıra rayonlarda kənd əhalisinin əsas gəlir mənbəyinə çevrilmişdir.

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin yaydığı məlumata görə, 2022-ci ildə sahələrdən 322300 ton kondisiya çəkiddə pambıq yığılaraq tədarük məntəqələrinə təhvil verilmişdir. Ölkə üzrə orta məhsuldarlıq 30,92 sentner olmuşdur. 2021-ci il mövsümü ilə müqayisədə əkin sahələrinin həcmi (100 min hektar) dəyişməsə də, tarlalardan 35259 ton çox məhsul toplanmışdır. Bu səbəbdən məhsuldarlıq da əvvəlki illə müqayisədə 2,42 sentner artmışdır.

Amma məhsuldarlığın artmasının başqa səbəbləri də var. Düzgün aqrotexniki qulluq, zərərvericilərə qarşı vaxtında və səmərəli mübarizə, yığım prosesinin 100 faizə qədərini müasir pambıqyığan kombaynlarla aparılması, texnikaların yığımdan əvvəl düzgün dislokasiyası, gübrə və pestisid ilə təminat,

düzgün toxum seçimi və digər amillər həmin səbəblərdəndir. Yeri gəlmişkən, qeyd edək ki, ötən mövsüm məhsul yığımını prosesinə ümumilikdə 447 kombayn və 3085 traktor yedəyi cəlb olunmuşdur.

Dövlət dəstəyinin genişləndirilməsi fermerlərin pambıq əkininə marağını getdikcə artırır. Xatırladaq ki, Aqrar Subsidya Şurasının qərarına əsasən, 2022-ci ilin məhsulu üçün tədarük məntəqələrinə təhvil verilən pambığa görə yalnız məhsul subsidiyası verilmiş, məhsul subsidiyasının məbləği hər tona görə 100 manatdan 170 manata qaldırılmışdır. Bundan əlavə, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin pambıq tədarükü və emalı müəssisələri ilə apardığı müzakirələr nəticəsində keçən il şirkətlər tərəfindən xam pambığın alış qiyməti yanvar və avqust aylarında hər dəfə 50 manat olmaqla, iki dəfə artırılmışdır. Əvvəl 1-ci sort pambığın 1 tonu fermerlərdən 700 manata alınır-

dısa, indi təhvil verilən eyni sort pambığın 1 tonuna görə fermerlərə 800 manat ödənilir.

Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə ölkəmizdə pambıqçılığın inkişafı digər sahələrin də bərpasına imkan yaratdı. Hazırda Azərbaycan dünya bazarına əsasən pambıq mahlıcı və ipliği ixrac edir. Bununla yanaşı, pambıqçılığın inkişafı ölkəmizdə toxuculuq sənayesinin dirçəldilməsinə də təkan verib. Xammalın yerli məhsuldan olması isə toxuculuq sənayesinə daha geniş imkanlar açır. Pambıq yetişdirən ölkələr belə üstünlüklərdən yararlanırlar. Bu, rəqabət aparmaq üçün istehsalçılarımıza üstünlük qazandıracaq başlıca amildir. Odu ki, gələcəkdə ölkəmiz də dünya bazarına rəqabətqabiliyyətli hazır məhsul çıxara biləcəkdir.

*Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"*